

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 3Co/108/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7818201715
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 01. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľuboš Kunay
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2021:7818201715.2

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ľuboša Kunaya a sudcov Mgr. Angeliky Sopoligovej a JUDr. Petra Tutka v spore žalobcu M. K., T. XX.X.XXXX, H. M., H. X, zastúpeného JUDr. Ladislavom Csákóom, advokátom, Rožňava, Hviezdoslavova 4, proti žalovanému D. Š., T. XX.X.XXXX, F. XX.X.XXXX, T. H. M.Z., N. XX, o zaplatenie nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu 5C/22/2018-216 z 2.10.2020 Okresného súdu Rožňava

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie.

Žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie rozsudkom 5C/22/2018-129 z 13.6.2019 žalobu žalobcu zamietol a zaviazal ho nahraďiť žalovanému trovy konania vo výške 100% s tým, že o ich výške bude rozhodnuté osobitným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

2. Vychádzal zo žaloby, ktorou sa žalobca domáhal od žalovaného zaplatenia sumy 10.000 eur s odôvodnením, že tento ho dňa 20.6.2015 na terase pohostinstva "O. D. D. M. fyzicky napadol a skočil mu na ľavú nohu, čím mu spôsobil zranenia vyžadujúce si operačný zákrok a komplikovanú liečbu, čím aj negatívne a intenzívne zasiahol do jeho osobnostných práv a v dôsledku vzniknutej nemajetkovej ujmy si uplatnil žalovanú čiastku. Vzal do úvahy obranu žalovaného, ktorý namietal, že žalobca sa domáha náhrady za nemajetkovú ujmu na tom istom skutkovom základe ako žiadal v konaní o náhradu bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia vedeného pod sp.zn. 5C/136/2016 na Okresnom súde Rožňava a namietal tiež premlčanie práva domáhať sa náhrady škody. Z pripojeného trestného rozkazu Okresného súdu Rožňava sp.zn. 1T/1/2016 zo dňa 12.1.2016 zistil, že žalovaný bol uznaný vinným za prečin ublíženia na zdraví v súbehu s prečinom výtržníctva za to, že fyzicky dňa 20.6.2015 napadol žalobcu a spôsobil mu zlomeninu dolnej časti píšťaľy a ihlice vľavo s posunutím úlomkov a toto zranenie si vyžiadalo operáciu a dobu liečenia od 20.6.2015 do 7.11.2015. Reprodukoval obsah výpovede svedkyne Y. S. a z pripojeného rozsudku č.k. 5C/132/2016-286 zistil, že v tomto konaní okresný súd rozsudkom zo dňa 13.12.2018 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 5.662,80 eur s prísl. Z lekárskeho správ mu vyplynulo, že u žalobcu bola konštatovaná úzkostná symptomatológia a diagnóza epizóda ťažkej afektívnej depresívnej poruchy bez psychotických príznakov. Citoval § 11 a § 13 ods. 1 - 3 Obč. zákonníka a charakterizoval podmienky vzniku občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do práv chránených ust. § 11 Obč. zákonníka. Žalobu žalobcu zamietol vychádzajúc z toho, že žalobcovi nemajetková ujma nevznikla preto, že už zo strany žalovaného mu bola poskytnutá satisfakcia, keď v predchádzajúcom konaní mu bola priznaná náhrada škody titulom bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia a boli tak odškodnené aj jeho psychické následky v dôsledku úrazu. Vznesenú námietku premlčania posúdil podľa § 100 ods. 1, § 101 a § 106 ods. 1, 2 Obč.zák. a nárok na priznanie nemajetkovej ujmy pokladal za premlčaný. Trestný rozkaz v danej veci nadobudol právoplatnosť dňa 26.1.2016 a už vtedy žalobca vedel, kto mu spôsobil ublíženie na zdraví a tým aj

zasiahol do jeho osobnostných práv a žaloba bola podaná až 12.6.2018, teda po uplynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p.

3. Krajský súd v Košiciach rozhodujúci o odvolaní žalobcu uznesením 2Co/274/2019-193 zo 17.2.2020 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie z 13.6.2019 a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Poukázal na nepreskúmateľnosť rozsudku prvoinštančného súdu a uložil mu zaoberať sa aj eventuálnym iným možným posúdením nároku a vyhodnotiť skutočnosti, aké skutkové tvrdenia žalobca použil pri uplatnení nárokov na náhradu bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia, a aké použil v prebiehajúcom konaní o náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

4. Súd prvej inštancie uznesením 5C/22/2018-216 z 2.10.2020 (t.j. teraz preskúmaným rozhodnutím) konanie zastavil a stranám nárok na náhradu trov konania nepriznal.

5. Zrekapituloval priebeh konania a poukázal na to, že žalovaný dňa 11.9.2020 zomrel. Citoval § 11 a § 13 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, ako aj § 61, § 62 a § 63 ods. 1 C.s.p. a uviedol, že žalobca sa žalobou voči žalovanému domáhal priznania práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a to podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Poukázal tiež na to, že toto právo na náhradu vzniká vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo nepostačuje a zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je dať do vzťahu mieru ujmy na hodnotách ľudskej osobnosti s konkrétnym finančným vyjadrením takej nemajetkovej ujmy. Z ust. § 11 Občianskeho zákonníka mu vyplynulo, že sa jedná v tomto prípade o práva a záväzky osobnej povahy, ktoré v zmysle § 579 Občianskeho zákonníka zanikajú smrťou veriteľa a dlžníka. Tieto práva sú viazané podľa hmotného práva na osobu účastníka konania a teda zanikajú smrťou dotknutej osoby a tiež smrťou pôvodcu zásahu a neprechádzajú na právnych nástupcov. Uvedené konštatoval aj Najvyšší súd Českej republiky napr. v rozhodnutí sp.zn. 30Cdo/1051/2005 z 27.9.2005. Nakoľko žalovaný v priebehu konania zomrel, stratil spôsobilosť byť účastníkom konania a jeho smrťou zanikli aj nároky žalobcu (nemohli prejsť na dedičov po pôvodcovi zásahu), a keďže povaha veci bráni pokračovať v konaní, toto zastavil. Citoval § 257 C.s.p. a bol toho názoru, že ide o prípad výnimočný, čo sa týka predmetu sporu, ako aj strán sporu, kedy žalovaný v priebehu konania zomrel a žalobcovi bola poskytnutá bezplatná právna pomoc. Pre dôvody hodné osobitného zreteľa stranám sporu nárok na náhradu trov konania nepriznal.

6. Uznesenie napadol včas podaným odvolaním žalobca, navrhol ho zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, alebo alternatívne v prípade zastavenia konania zmeniť aspoň výrok o trovách konania a priznať mu právo na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100%, ako aj nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Vytkol konajúcemu súdu, že nereagoval na jeho návrh pokračovať v konaní a na tento neposkytol nielen presvedčivú, ale vôbec žiadnu odpoveď a pre tento nedostatok je napadnuté uznesenie aj nepreskúmateľné. Na podporu tohto názoru citoval vybrané časti z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky. Namietal tiež, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnutý dôkaz vyžiadaním správy ohľadne dedičského konania po žalovanom a tiež argumentoval, že súd pochybil v tom, že konanie zastavil s odôvodnením, že povaha veci bráni pokračovať v konaní. Pri zastavení konania prvoinštančný súd prakticky argumentoval len rozhodnutiami súdov Českej republiky, pričom judikáty českých súdov nie sú prameňom slovenského práva. Keďže išlo o majetkový spor, bolo potrebné v ňom pokračovať. Vytkol súdu prvej inštancie aj nesprávne a nezákonné rozhodnutie o trovách konania a nesprávnu aplikáciu § 257 C.s.p., keď bolo nevyhnutné prihliadať aj na postoj strán v konaní a na to, že žalovaný mu úmyselne ublížil na zdraví spôsobiac mu ťažkú ujmu a nezaplatil mu ani len priznanú náhradu škody v inom súdnom konaní a je nevyhnutné prihliadať na to, že v dôsledku konania žalovaného prišiel o možnosť zapojiť sa do pracovného pomeru ako 47 ročný, chodí o paličke a má závažné zdravotné problémy kaziace mu celý život.

7. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd spor prejednal na základe podaného odvolania podľa ust. § 385 ods. 1 C.s.p. bez nariadenia pojednávania po konštatovaní, že odvolanie bolo podané včas a oprávnenou osobou, preskúmal napadnuté uznesenie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 389 a § 380 C.s.p a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

8. Nie je sporné, že žalobca sa podanou žalobou domáhal od žalovaného náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

9. V priebehu konania žalovaný dňa 11.9.2020 zomrel (viď úmrtný list na č.l. 208 spisu). Súd prvej inštancie konanie zastavil majúc za to, že smrťou žalovaného ako povinného subjektu podľa § 13 Občianskeho zákonníka jeho zodpovednosť za zásah do osobnostných práv žalobcu zanikla, a keďže táto po jeho smrti neprešla na jeho dedičov, neboli splnené podmienky pre pokračovanie v konaní. S týmto názorom súhlasí aj odvolací súd.

10. Podľa § 63 ods. 1 C.s.p., ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať.

11. Podľa § 63 ods. 2 1 C.s.p. v konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve.

12. Kto je právnym nástupcom strany, ktorá stratila spôsobilosť byť stranou sporu je riešené o.i. v § 63 a § 64 C.s.p. Procesné nástupníctvo je pritom odvodzované od nástupníctva hmotnoprávneho, v dôsledku čoho procesným nástupcom je vždy ten, kto podľa hmotného práva prevzal práva a povinnosti, o ktoré v konaní ide. Právnym nástupcom fyzickej osoby, ktorá zomrela sú zväčša jej dedičia. Ak strana sporu stratí spôsobilosť byť stranou sporu v jeho priebehu, súd musí podľa hmotnoprávnej povahy veci posúdiť, či takáto skutočnosť bráni v ďalšom pokračovaní konania, alebo či v tomto naopak možno pokračovať. Povaha veci bráni pokračovaniu konania hlavne tam, kde

a.) práva a povinnosti, o ktoré v konaní ide sú viazané podľa hmotného práva na stranu sporu a tieto neprechádzajú na právnych nástupcov (napr. ide o nároky na výživné, či odškodnenie bolesti a za sťaženie spoločenského uplatnenia)

b.) ak je určitá skutková podstata podľa právneho predpisu podmienená existenciou určitého účastníka konania (napr. ak v konaní o spôsobilosti na právne úkony zomrie vyšetovaná osoba)

c.) kde smrťou účastníka konania dochádza podľa hmotného práva k zániku právneho vzťahu, o ktorý v konaní išlo (typicky napr. v konaní o rozvod manželstva), pokiaľ zákon neumožňuje v konaní pokračovať.

d.) kde strana nemá žiadneho právneho nástupcu, ktorý by prevzal právo, alebo povinnosť, o ktoré v konaní ide.

13. Ako už bolo uvedené, žalobca sa domáha v konaní finančného plnenia ako náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, teda peňažnej satisfakcie v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Nebohý žalovaný podľa žalobcu protiprávne zasiahol do jeho osobnostných práv ako fyzickej osoby a vznikla mu tak povinnosť poskytnúť finančnú satisfakciu. Táto satisfakcia však nemá charakter záväzku, či dlhu a existuje vo forme práv a povinností zo zodpovednostného vzťahu, ako dôsledku porušenia práv na ochranu osobnosti fyzickej osoby, pričom forma ochrany týchto práv a sankcie za ich ohrozenie, či porušenie sú konštituované až právoplatným rozhodnutím súdu. Prevod a prechod práv a povinností zo zodpovednosti za protiprávny zásah do osobnostných práv fyzickej osoby Občiansky zákonník výslovne neupravuje a je tak nutné ho posudzovať tými ustanoveniami, ktoré upravujú vzťahy obsahom a účelom im najbližšie (§ 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Takýmto ustanovením je § 579 Občianskeho zákonníka, ktorý v danej veci použil aj súd prvej inštancie (viď bod 11. odôvodnenia jeho rozhodnutia).

14. Aj odvolací súd je toho názoru, že právo zásahom postihnutej osoby na priznanie morálnej satisfakcie, či zadosťučinenia podľa § 13 Občianskeho zákonníka je úzko spojené s takto postihnutou osobou a právom nemajetkovej i majetkovej povahy. Práve preto zásahom postihnutá osoba nemôže svoje osobnostné práva prevádzať na iné osoby a aj v prípade jej smrti osobnostné práva zanikajú. Právu postihnutej osoby na druhej strane zodpovedá povinnosť pôvodcu zásahu poskytnúť satisfakciu. Z ust. § 13 Občianskeho zákonníka vyplýva, že zásahom postihnutá osoba sa môže domáhať priznania zadosťučinenia iba voči pôvodcovi zásahu, keďže takáto povinnosť ťažko môže byť ukladaná inej osobe, ktorá sa žiadneho protiprávneho zásahu nedopustila. Z uvedeného ďalej možno vyvodiť, že i povinnosť pôvodcu zásahu poskytnúť peňažnú (či morálnu) satisfakciu podľa ust. § 13 Občianskeho zákonníka je nerozlučne spätá s osobou pôvodcu zásahu, má rovnako osobný charakter a plnenie môže byť poskytnuté výlučne pôvodcom zásahu a nikým iným. Povinnosť poskytnúť zadosťučinenie nemožno z

pôvodcu zásahu prevádzať na tretie osoby a ak je pôvodcom zásahu fyzická osoba, tak v prípade jej smrti povinnosť zaniká a na dedičov ďalej neprechádza.

15. Žalobca sa teda žalobou na ochranu osobnosti mohol domáhať ochrany iba proti tomu, kto do jeho osobnostných chránených práv nedovolené zasiahol. Keďže pasívne legitimovaný počas konania zomrel, zodpovednostný vzťah medzi ním a žalobcom zanikol a povaha veci neumožňuje v konaní pokračovať s právnymi nástupcami pôvodcu zásahu.

16. V prejednávanej veci žalovaný stratil smrťou spôsobilosť byť stranou sporu, k právnemu procesnému nástupníctvu po ňom nedošlo a vznikla neodstrániteľná prekážka postupu konania a prvoinštančný súd preto správne konanie zastavil.

17. S prihliadnutím na výsledok konania je správne i rozhodnutie o trovách prvoinštančného konania. Nie sú splnené podmienky pre to, aby žalobcovi bola priznaná náhrada trov konania v zmysle § 257 C.s.p., keď navyše neexistuje ani subjekt, ktorého by povinnosť nahradiť mu trovy konania mohla zaťažiť.

18. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p., nakoľko odvolateľ v odvolacom konaní úspech nemal.

19. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).